

TÜRKİYE'DE SENDİKALAŞMA ORANI DÜŞÜK MÜ?

15 Ekim 2021

Yıldırım Koç

Türkiye'de yaygın yanlışlardan biri, sendikalaşma oranının diğer ülkelere göre çok düşük olduğu düşüncesidir. Bu kanı doğru değil.

Önce Türkiye'de sendikaların üye sayısına bakalım, ücretliler içindeki oranını görelim; ardından da diğer bazı ülkelerde sendikalaşma oranları nasıl, ona bakalım.

Türkiye'de işçi sendikaları ve kamu çalışanları sendikaları vardır.

30 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan istatistiklere göre, işçi sendikalarına üye işçilerin toplam sayısı 2,1 milyondur. Resmi veri bu; ancak gerçek rakam bunun yaklaşık yüzde 75'i kadar. Yine de resmi veriyi alalım.

Bu işçilerin üye oldukları sendikaların bağlı oldukları konfederasyonlar da şöyle:

Türk-İş: 1.154.177

Hak-İş: 730.516

DİSK: 206.640

Tüm-İş: 998

Ülkem-İş: 4.938

Anadolu-İş: 910

Yeniden MİSK: 82

Bağımsız sendikalar: 25.424

2 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan istatistiklere göre, Türkiye'de memurlar ve sözleşmeli personelin üye olduğu kamu çalışanları sendikalarının toplam üye sayısı 1,7 milyondur. Bu kamu çalışanlarının üyesi bulunduğu sendikaların bağlı oldukları konfederasyonlar aşağıda sunulmaktadır:

Memur-Sen: 1.004.152

Türkiye Kamu-Sen: 430.183

KESK: 132.225

Birleşik Kamu-İş: 68.600

BASK: 4.399

Hak-Sen: 3.446

Çalışan-Sen: 5.472

Tüm Memur-Sen: 7.547

Anadolu-Sen: 772

Şehit-Gazi-Sen Konfederasyonu: 2.455

Mil-Sen: 3.013

Yurt-Sen: 1.901

Bağımsız sendikalar: 54.819

Kamu çalışanları sendikalarının üye sayıları, işyerlerinde sendikaların katılımıyla yapılan tespitlere dayanır ve doğrudur.

Bunlara göre, Türkiye'de sendikaların toplam üye sayısı, resmi verilere göre 3,8 milyondur.

Türkiye'de tüm ücretlilerin sayısı 19,9 milyondur. Buna göre, Türkiye'de sendikalaşma oranının yüzde 19,1 ($3,8/19,9=19,1$) olduğu söylenebilir.

Peki, diğer gelişmiş ülkelerde sendikalaşma oranları ne kadar?

Bu konuda en güvenilir kaynak, OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü). OECD verilerine göre, 2018 yılında çeşitli ülkelerde sendikalaşma oranları şöyledir:

Avustralya: % 13,7

Belçika: % 26,3

Kanada: % 25,9

Finlandiya: % 60,3

Danimarka: % 66,5
Fransa: % 8,8
Almanya: % 16,5
Yunanistan: % 20,2
İtalya: % 34,4
Japonya: % 17,0
Meksika: % 13,8
Hollanda: % 16,4
Norveç: % 49,2
İspanya: % 13,6
İsveç: % 64,9
İsviçre: % 14,9
İngiltere: % 23,4
ABD: % 10,1

Bu verileri dikkate alırsak, Türkiye'deki sendikalaşma oranı, Fransa, ABD, Avustralya, Almanya Japonya, Meksika, Hollanda, İspanya, İsviçre'den yüksek.

Peki, Finlandiya, Danimarka, İsveç ve Norveç'teki yüksek sendikalaşma oranı, buralardaki işçi sınıflarının çok mücadeleci olduğu anlamına geliyor mu? Tabii ki, hayır. Tam tersine, buralardaki sendikalar sistemle o kadar uyumludurlar ki, bunun ödülü olarak sendikalaşma oranları yüksektir.

Peki, Fransa'daki yüzde 8,8'lik sendikalaşma oranı, Fransız işçilerinin sınıf bilinci açısından çok geri oldukları anlamına mı geliyor? Tabii ki, hayır. Fransa çalışma mevzuatının bazı özellikleri nedeniyle, sendikalaşma oranının düşük olmasına karşın, bu sendikaların çok geniş işçi kitlelerini eyleme geçirebilme gücü vardır.

Peki, Türkiye'deki nispeten yüksek sendikalaşma oranının kaynağında ne var? Bu sendikalaşma oranı, sendikaların üyelerini ve/veya üyelerinin ötesinde işçi sınıfının geniş kesimlerini harekete geçirmeye yeterli mi?

Üye sayılarına bakarak ve bazı sendikalarımızın özelliklerini anımsayarak, bu sorulara da siz yanıt verin.